

ՏԱՍՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ՄԱՍԿ

Տարեկան դիմել 10 րուբլ, կես տարվանը 6 րուբլ:
Առանձին համարները 5 կոպեկով:
Թիֆլիսում գրվում են Թիֆլիսյն Խմբագրատուն մեջ:
Օտարաքաղաքացիք դիմում են ուղղակի
Тифлис. Редакция «Маск»

Խմբագրատունը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(Բացի կիրակի և տօն օրերէն):
Ցայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լիզուով:
Ցայտարարութիւնների համար՝ զմարտի 1-ին
կարգանքիւր ըստ 2 կոպեկ:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ՄԱՍԿ

ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ ԼՐԱԳԻՐԸ

ԵԿՈՂ 1882 ԹԻՒՆ

(ՏԱՍՆԵՐՈՐԴ ՄԵԿԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ)

Կը հրատարակելի նոյն դիմումը և նոյն պրոգրամայով:
ՊՐՕԳՐԱՄԱ. I. Տէրութեան կարգադրութիւններ, II. Առաջնորդող յօդուածներ, III. Ներ-
քին տեսութիւն, IV. Արտաքին տեսութիւն, V. Խառն լուրեր, VI. Հեռագիրներ, VII. Ֆելիետոն
կամ բանասիրական, VIII. Ցայտարարութիւններ:
ԼՐԱԳԻՐԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱԺԱՆՈՐԳԱԳԻՆԸ, 10 րուբլ է, կես տարվան 6 ր., իւրաքանչիւր
ամսին 1 րուբլ: Հատով համարները 5 կոպեկ:
Գրվել կարելի է Խմբագրութեան մէջ հետեւի հասցեով. Тифлисы, редакция «Маск».

Խմբագիր-հրատարակող ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

ԲՈՎԱՆԳԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ներքին ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ: Նամակ Խմբագրին:
Ներքին լուրեր: ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ: Պատ-
րիարքի հրաժարականը: Անաշխարտութիւններ Պառ-
տիկայի և Երանդիկայի մէջ: Նամակ Թիֆլիսացի:
Արտաքին լուրեր: Հնդկաստան: ՑԱՅՏԱՐԱ-
ՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ: ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ: Դաւիթ բէկ:

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐԻՆ

Թիֆլիս, 11 դեկտեմբեր

Ձեր լրագրի միջոցաւ արդէն յայտնի է նրա
ընթերցողներին, որ ներկայ Թուականի յուլիսի
6-ին քաղաքումս հաստատվեցաւ «Հայոց» բարե-

ԴԱՒԻԹ ԲԵԿ

Պ Ա Տ Մ Ա Կ Ա Ն Վ Է Պ

(1722—1728)

Հայր սուրբը շուռ եկաւ, տեսաւ իր առջև Սա-
նային: Ուրախութիւնը և զարմացումը փոփոխա-
կի կերպով տիրեցին նրա սրտին:

—Դու որ տեղից եկար, բախի դուռը փակ
էր:

Երեւում էր, Սառան շատ վազվզել էր, նրա
ձայնը սաստիկ չնչաւութիւնից կտրատուում էր:

—Մեր կտորի վրայով եկայ, ասաց նա:—այն-
տեղից ճանապարհ կայ: Առաջ մտայ մեր հարե-
ւանի տունը, երեխաս տեսնելու: Նրանց մօտ
պահ էի տուած: Խեղճ տղայ, ինչպէս հանգիստ
քնած էր: Նա չը գիտէ, թէ քանի բոլբոլից յետոյ
խնկեր կը պատահեն... Զուգեղին զարթեցնելը թո-
ղեցի այնպէս քնած: Յետոյ շտապեցի այստեղ,
գիտէի, որ դու ինձ սպասելիս կը լինես:

Արագ շարժումը մի կողմից, ուրախութիւնը
միւս կողմից, տուել էին տիկնայի դէմքին խիստ
զուարթ պայծառութիւն: Նա մի առանձին քրնք-
շուքեամբ բաւանները մեկնեց դէպի հայր սուր-
բը, ասելով.

—Ա՛ռ, ինչ որ ցանկանում էիր...

Հայր սուրբը ընդունեց բաւանները, հարցնե-
լով.

—Ինչով կարող եմ վարձատրել քեզ:

—Նրանով, որ դու թոյլ տաս ինձ ասել՝ գրկի-
նձ:—Այդ ասելու իրաւունքը ինձ համար մեծ
վարձատրութիւն է: Մեր հին, դժբախտ անցքերից

զործական ընկերութիւնը: Այդ ընկերութիւնը
հիմնելու առաջին իսկ օրից մինչև օրս «Մշակը»
միշտ հիւրընկալ է իր էջերում նրան վերաբե-
րեալ բոլոր ծանուցումները, որի համար ընկերու-
թեան նորընտիր խորհուրդը յայտնում է իր խո-
րին չնորհալայութիւնը:

Խորհուրդը քաջայայտ է, որ այսուհետև ևս
«Մշակ» նոյն ընդունելութեամբ կը հիւրընկալե-
նկերութեան վերաբերեալ ամեն ծանուցումները,
որով նպաստած կը լինի գործի յառաջդիմու-
թեանը:

Նախագահ՝ Աղէքսանդր Անանեանց

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ուրբաթ, դեկտեմբերի 18-ին հայոց կլուբի դա-
շինում կ'օնցերտ կը լինի յօդուած Բէլալեան ու-

յետոյ եւ կ'օրգրել էի այդ իրաւունքը, իսկ այժմ,
կրկին արժանացրու քո սէրին:

Վերջին խօսքերը արտասանելու միջոցին դե-
ղեցիկ կնոջ աչքերում երևացին արտասուքի կա-
թիկներ: Այդ սրտաշարժ խոստովանութիւնը արե-
ղային մոռանալ տուեց բոլոր անցեալը... Նա
գրկեց նրան, սկսեց ջրով կերպով համբուրել:

—Ես մոռանում եմ, Սառա, մոռանում եմ բո-
լորը, թէ որքան ցաւ, որքան դառնութիւն պատ-
ճառեցիր ինձ քո անհաստատարի վարմունքով:
Ոչինչ ապաշխարութիւն չէր կարող քաշել այդ
յանցանքը. ոչինչ սպեղանի չէր կարող բռնել
իմ սրտի վերքը, իսկ այս գիշեր բոլորը անցաւ:
Դու ապացուցիր, որ արժանի ես սիրվելու և ես
ինձ հոգու բոլոր գործիքները կը սիրեմ քեզ:

Տիկնայի ոչինչ չը պատասխանեց: Սաստիկ ու-
րախութիւնը և սաստիկ երկիւղը միօրինակ կա-
պում են մարդու լեզուն: Նա բաւական էր, որ
կրկին գտնվում է իր մի ժամանակ սիրած տղա-
մարդի գրկում. դրանով բախտաւոր էր, դրանով
երջանիկ էր համարում իրան:

—Հիմա դառնա՞նք դէպի գործը, ասաց երիտա-
սարդը:—Դրանք որ դռների բաւաններն են:

—Այդ մէկը դուքի դռան բաւանին է, որ տա-
նում է դէպի մի փոքրիկ քառակուսի բակ, որի
իւրաքանչիւր անկիւնում գտնվում են մի-մի ահա-
գին չինարիներ և հովանաւորում են ամբողջ բա-
կը: Այդ բակի միջից մի նեղ դուռ տանում է
դէպի զինքերի պահեստի ամբարանոցը, իսկ մի
մեծ դուռ տանում է դէպի խանի դիւանատան
ընդարձակ բակը:

—Ի՞նչ ես կարծում, ես չէի մտրովի այդ լա-
բիրինթոսի մէջ:

—Ես քեզ հետ կը լինեմ, ինձ բոլոր ծակու-
ծուկերը յայտնի են, ես քեզ միայնակ չեմ թող-
նի:

Փոխանակ պատասխանի, երիտասարդը միւս

սուսնարանի չքաւոր աշակերտներ: Կոնցերտին
կը մասնակցեն Կորգանով, Ալիխանով, Պալմ, Ա-
ղաման, Գարաջաշան, Իվանովա և ուրիշները:
Յոյս ունենք, որ հասարակութիւնը ներկայ կը լի-
նի կոնցերտին, որով նպատած կը լինի Վեպա-
կան ուսումնարանի չքաւոր աշակերտների գրու-
թեան թիվեկանգնելուն:

Ցարիցին հայերը, որոնք մեծ մասամբ Բագով
հայ գաղթականներ են, ուղարկել են մեր խմբա-
գրութեանը 120 րուբլ, «Մշակի» տանուրդու օ-
րինակի գինը, խնդրելով որ մենք ում կամենանք
իրաւունք ունենք, մեր կամքին համեմատ, անվարձ
ուղարկել մեր լրագիրը: Դա առաջին օրինակ է
հայերի մէջ, և դարձեալ Բագով հայերն են այդ
օրինակը ցոյց տալիս: Մենք կը նշանակենք այդ
տանուրդու օրինակները այլ և այլ դպրոցների ա-
շակերտներին կամ ուսանողներին համար և կը յայ-
տենք այնուհետև մեր լրագրում թէ՛ ում ենք նը-
շանակել:

Երկուշաբթի օր, դեկտեմբերի 14-ին, առաջին
անգամ արվեցաւ պ. Ա. Քիչմիշեանի նոր պիեսան
«Օրիորդ Բելոյեանց»: Պիեսան թէև ունի մի քա-
նի պակասութիւններ, բայց առհասարակ հետա-
քըքիւր և կենդանի պիես է: Այդ պիեսայի մասին
կը խօսենք մի այլ անգամ մանրամասնաբար: Դե-
թէ Աղէքսանդր Քիչմիշեան իր առաջին պիեսայով
արդէն մի ամբողջ գրութեան է ներկայացրել, որով
միանգամայն դասաւորել է իրան մեր սակաւա-
թիւ ինքնուրոյն գրողների շարքը, յոյս կայ որ
նրա հետեւի պիեսները աւելի էլ ազատ կը
լինեն այդ առաջին գրութեան թերութիւններից:
Վերջապէս թոյնի, սրի և մահի տեղ, այսպէս
թէ այնպէս եղաւ. մի փոքր մեր կենսքի հոգեբա-
նական քննութեան:

Հայոց «Բարեգործական ընկերութեան» խոր-
հուրդը յայտնում է ի գիտութիւն հասարակաց որ

անգամ գրկեց իր հերոսուհուն և սեղմեց իր կուրծ-
քի վրա:

—Դու երբեք ինձ այդքան քաղցր չես եղել,
որպէս այս գիշեր, նազելիս, ասաց նա խորին հո-
գեղանկութեան մէջ:—Հիմա պատրաստվե՛ք դը-
նալու:

—Ես շատ չեմ ուշացնի քեզ, պատասխանեց
տիկնայ, նրա գրկից դուրս պոծնելով:—Ինձ հար-
կաւոր է միայն փոխել հագուստս:

Նա վազեց իր սենեակը և մի քանի րոպէից
յետոյ վերադարձաւ տղամարդի հագուստով:

—Պէտք է մարդու հագուստը սաղ զայ իր գոր-
ծին, այդպէս չէ, սիրելիս, ասաց նա ծիծաղելով:

—Հիմա գնա՛նք:

—Սպասիր, ասաց արեղան նրան կանգնեցնե-
լով:—Ես մոռացայ քեզ հարցնել, թէ ի՞նչպէս յա-
ջողվեցաւ քեզ ձեռք բերել այդ բաւանները:

—Դա մի ամբողջ պատմութիւն է, լաւ է, որ
չը հարցնե՛ք, պատասխանեց Սառան հրաժարվե-
լով:

—Ի՞նչու:

—Կարելի է փարիշանը բարկանայ, եթէ քեզ
պատմելու լինեմ:

—Երևի, մի գաղտնիք կայ. բայց դու գիտես,
որ մենք հոգեւորականներս իրաւունք ունենք ամեն
մարդու գաղտնիքները գիտնալու, ասաց երիտա-
սարդը ծիծաղելով:—Փարիշանը չի բարկանայ,
պատմիր, սիրելիս:

—Փարիշանը գողացել է այդ բաւանները ամ-
բողի «Հափուլ-բաշիկ» (դժնապանների գլխաւո-
րից) ասաց Սառան, երկար մտածելուց յետոյ:

—Ի՞նչպէս:

—Հենց այդ ինչպէսի մէջն է բոլոր գաղտնիքը,
սիր:—Դժնապանների գլխաւորը մի ծերունի է,
այն ծերունիներից մէկը, որ մազերը սպիտակուեց
և ատամները թափվելուց յետոյ նորից սկսում է
սիրել: Նա մի առանձին ախտ ունի սիրահարվել

ընկերութեան երկրորդ ընդհանուր ժողովը տեղի
կունենայ ամսոյ 20-ին, կիրակի, 11 ժամին,
Արծրունու թատրոնում: Ժողովի պարագմուքը
պէտք է լինի՝ ա) խորհրդի հինգ փոխ-անդամի
ընտրութիւնը, բ) Տեղական վարչութիւնների և
մասնաժողովների համար կազմած հրահանգի քն-
նութիւնը և հաստատութիւնը, գ) Վեպիտա Կա-
թոլիկոսին և Ներսէս Պատրիարքին ընկերութեան
պատուաւոր անդամութեան կոչումն յատկացնելը
և դ) 1882 թուականի նախահաշիւ հարցը: Ըն-
կերութեան անդամները կը բարեհաճեն ժողով
մասնկիս ցոյց տալ իրանց անդորրազոյրը: Անդա-
մակցութեան ստորագրութիւնն ընդունվում է և
նոյն օրը ժողովի նախասենեակում:

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՏՐԱՐԻ ՀՐԱՅՈՒՐԱԿԱՆ

Երէկի Թղթաբերով եկած դեկտ. 1 թիւ
Թայմը մէջ հետեւի հեռագիրը կը տես-
նենք, իւր Կ. Պոլսի Թղթակցէն քաշուած.

«Հայոց Պատրիարքը դարձեալ Հրաժարե-
լու դիտաւորութիւն յայտնած է, և այս
անգամ աւելի լուրջ կը թւի քան թէ նախ-
կին պարագայից մէջ զի իւր հրաժարականը
ներկայացուցած է այժմ Բ. Կրան և ոչ պար-
զապէս Հայոց Ազգային ժողովին, որպէս եր-
բեմն: Ներսէս Սրբազան, վերջին Ռուսական
պատերազմին աւարտէն ի վեր, Թուրք կա-
ռավարութեան վրայ արտաքին դիւանագի-
տական ճնշում բանեցունելով իւր հայրե-
նակցաց համար զիջումներ ստանալու քա-
ղաքականութիւնը ներկայացուցած է, և այս
ուղղութեամբ իւր ի գործ դրած ջանքերն

միայն կանանցի աղախներին վրա, որոնք ան-
դադար նրա աչքերի առջեւ անցուղարձ են ա-
նում, երբ նա ամեն առաւօտ դռները բաց անե-
լով, փառաւորապէս նստում է ամրոցի մեծ դռան
մօտ: Դա իր մօղում սիրում էր փարիշանին, որը,
կարելի է ասել, աղախներին մէջ ամենապղե-
ցիկն է: Շատ անգամ գնում էր իր երևակայական
սիրուհու համար թանգազին ընծաներ, քաղցրա-
ւանք և ուրիշ այդպիսի բաներ: Փարիշանը ուրա-
խութեամբ ընդունում էր ընծաները, վայելում էր
և քթի տակից ծիծաղում էր ծերունու յիմարու-
թիւնների վրա:

Երբ ես փարիշանին առաջարկեցի, թէ պէտք է
ձեռք բերել զինքերի պահեստի բաւանները, նա
մի րոպէ մտածեց ու ինձ ասաց. «Այդ հեշտ է,
ես հէնց այս գիշեր ձեռք կը բերեմ բաւանները»...

Փարիշանը, որ միշտ աշխատում էր խոյս տալ
իր անտանելի սիրողից, այս գիշեր, ընդհակա-
ռակն, միջոց է որոնում հանդիպել նրան:—«Այդ
ինչ է պատահել քեզ հետ, Ասկար «ամի» (կանա-
նոցի բոլոր աղախները նրան «ամի» *) են կո-
չում) ասում է նրան:—Վաղուց է ինձ համար ո-
չինչ չես գնել»:

Այդ խօսքերը գոհացնում են «ամի»-ն. առա-
ջին անգամ նա Փարիշանի կողմից գտնում է մի
այդպիսի մտերմութիւն:

—«Ասկար ամիի հոգին քեզ մատող լինի, պա-
տասխանում է ծերունին,—«Դու միայն Ասկար
ամիի հետ այդպէս քաղցր խօսիր, նա իր բոլոր
ունեցածն ու լուսնեցածը քեզ կընծայէ:

—«Ես քեզ հետ քաղցր կը խօսեմ, Ասկար ամի,
էլ քեզ ուշուցներ չեմ տալ, ասում է Փարիշանը
աւելի հրապուրիչ կերպով ու մօտենում է, ձեռքը
քսում է նրա ուսին:

Փարիշանը սովորութիւն ունէր Ասկար ամիի

*) Ամի նշ. հօրեղբայր:

այնքան անյաջող եղած են, որ այժմ Հայոց մէջ զօրաւոր կուսակցութիւն մը կայ, որ կը մտածէ թէ պէտք է ջանալ որ Կրան հետ ուղղակի հասկացողութիւն մը գոյանայ ո՛ր և է արտաքին միջամտութիւն բացարձակապէս մերժելու հիման վրայ: Անշուշտ այդ իսկ է Կրան փափաքածն, և հետեւապէս յոյժ հաւանական է որ տրուած հրաժարականը պիտի ընդունուի: Ուղղակի հաշտութեան այս նոր քաղաքականութեան մէջ՝ ճշրութիւնը գոյժ պարտաւորութիւն փոխել իրենց ընթացքն Հայկական խնդրոյն մէջ: Նոքա, Հայոց Պատրիարքին հետ կէս-պաշտօնական յարաբերութեանց մէջ լինելով ցարդ, բնականաբար իբր պաշտպան նկատուած են Հայկական դատին: Բայց երբ դադրի այս կէս-պաշտօնական կապակցութիւն, նոքա գործելու մեծագոյն ազատութիւն պիտի ունենան, և նուազ կասկած հրաւիրելով իրենց վրայ թէ քաղաքական դադանի դիտումներ ունին, նոքա աւելի հօգրապէս կրնան պնդել Պէրլինի Գաշնադրին 61-րդ Յօդուածին անկեղծ գործադրութեան վրայ: Այդ յօդուած, որ Ա. յ. Սթէֆանոսի դաշնագրին 16-րդ Յօդուածին կրկնութիւնն էր, անտարակոյս լոկ ի նպատակ Հայոց գրուած էր, բայց նոր իրողութիւնը յայտնած են թէ այդ նախնադրաց մէջ բռնակող ուրիշ ազգայնութիւնք ալ առաջադրեալ բարենորոգմանց կը կարօտին մասամբ կամ ամբողջութեամբ: Ստար պետութեանց կողմէ բարենորոգման համար ո և է պահանջում անհամայն կը լինի Վեհ. Սուլթանին, որ կը ցանկայ մերժել ո և է միջամտութիւն: Բայց թէ մահմետական և թէ՛ քրիստոնէայ ժողովրդոց վեհակը բարեփոխու նպատակաւ եղած դիւանադիտական պահանջումներ կրնան քիչ մը նուազ անախորժ լինիլ քան այն պահանջումներ որք կը լինին ի նպատակ միակ քրիստոնէայ ազգայնութեան մը, որ քաղաքական հեռանկատ ցանկութիւններ ունենալ կը կարծուի:

(Մասին)

սիրոյ ցոյցներն միշտ հայտնաբերու պատասխանել և երբեմն գլխին խփել: Ասկար ամին մի առանձին բախտաւորութիւն էր համարում, երբ սիրած կնոջ գեղեցիկ ձեռքը զբաղւում էր իր գլխին: Բայց փարիշանի այս անգամի անակնկալ քնքշութիւնը նրան միանգամայն սքանչացում է, և նա վստահանում է փարիշանին հրաւիրել իր սենեակը, ասելով.

— Գնանք, հոգիս, դնանք ինձ մօտ, ինչ որ ուզում ես, Ասկար ամին կը տայ թեզ:

Փարիշանը հաճութեամբ հետևում է ծերունուն, մտնում է նրա սենեակը: Ասկար ամին պահանջը խիստ համեստ է լինում. նա խնդրում է, որ փարիշանը յետ քաշէ երևի քօղը և մի կողմ գցէ իր չադրան, որ ինքը կարողանայ կուշտ երգով նախել նրա մարմին սիրուն կազմկազմի վրա: Պէտք է գիտնալ, որ պարսիկ կնիկները իրանց չադրան վեր առնելուց յետոյ, ներկայանում են համարեա կիսամերկ դրութեան մէջ: Ներքին հագուստները խիստ կարճ են. կուրծքը, ուսերը, սրունքները, բարձրակները մնում են բոլորովին բաց:

— Նայիր, ասում է փարիշանը, մի կողմ գցելով թէ չադրան և թէ երեսի քօղը.— Երբան կամենում ես նայիր:

Ծերունին, բոլորովին հիացած իր տեսածից, աւելի հեռուն է գնում, կամենում է գրկել, համբուրել նրան:

— Այդ անկարելի է, Ասկար ամին, ասում է փարիշանը.— այդ թող չեմ տայ: Այն էլ բաւական էր, որքան նայեցիր իմ վրա:

Փարիշանը ձեռքով հրում է, մի կողմ է ձգում ծերունուն, իսկ ինքը սկսում է աչք ածել սենեակի շուրջը, ձևացնելով, թէ շատ հետաքրքրւում է այնտեղ գտնված առարկաներով: Ծերունին չէ գրկում նրան այդ դուրսնալիցի: Սենեակի մի ձախտով վրա, որի մօտ նրա անկողինն էր դրած, պատի մէջ ցցած մեկնեղից քարչ էին ընկած դրո-

ՍՆԱՋՈՂՈՒԹԻՆՆԵՐ ՊՐՈՒՍԻԱՅԻ Ե ԻՐԱՆԻ ԴԻՍԻ ՄԷՋ

Այս վերնագրով „ПОРЯДОК“ լրագրի մէջ տպւած է հետեւեալ յօդուածը:

Իրանիայի մէջ գործադրող բացառական օրէնքները նոյնքան հասնում են նպատակին, որքան և Գերմանիայի մէջ մտցրած յօդքը պաշարողական դրութիւնը: Նմանաբար կաղաղութեան տեղ կատարեալ անկարգութիւններ են կատարվում: Որինական զգացմունքը թուլանում է, անպարար փորձում են օրէնքների առաջն առնել, ազգաբնակչութեան անբաւականութիւնը մեծանում է և տարածվում է, չը նայելով որ կառավարութիւնը աշխատում է բաւականացնել ամբոխին:

Ինչպէս Անգլիայի մէջ, նոյնպէս և մասամբ Պրուսիայի մէջ վարչութիւնը կատարելապէս հեռու է այն նեղ հայեացքից, որ հասարակական բոլոր հիւանդութիւնների դէմ միայն մի դեղ ունի, այն է արտաքին ստիպողական միջոցներ: Ընդհակառակը, ինչպէս Անգլիայի մէջ, նոյնպէս և Գերմանիայի մէջ պետական իշխանութիւնը ակամայ դիմում է ստիպողական միջոցների, գործադրելով նրանց բացառական դէպքերում, երբ նրանք անպայման անհրաժեշտ են: Այդ երկու երկիրների կառավարութիւնները գլխաւորապէս աշխատում են ազդել այն պատճառների վրա, որոնք անբնական երեւոյթներ են ծագեցնում ժողովրդի քաղաքական կեանքի մէջ: Պրուսիայի մէջ ձեռնարկված է մի շարք վերանորոգութիւնների աղքատ մշակ դասի դրութիւնը բարեփոխելու համար, որպէս զի նրանք հեռանան սօցիալ-դեմոկրատիայից: Բայց մի և նոյն ժամանակ Պրուսիայի մէջ մտցրած են խիստ միջոցներ սօցիալական վարդապետութեան դէմ: 1878 թուականից յետոյ երբ սկսվեցաւ սօցիալականների դէմ ուղղած օրէնքի գործադրութիւնը, սօցիալիստները աւելի էլ ուժեղացան և սօցիալական պատգամաւորների թիւը պարբերական մէջ զրեթէ կրկնապատկեցաւ:

Նապանքների պլանային բաղմաթիւ բաղանինքը: Այդ բաղանինքը նա դիւրեւ քարչ էր տալիս մեծ խելից, իսկ ցերեկը քարչ էր տալիս իր գօտիից, հպարտութեամբ ման էր գալիս ամբողջում, իր նշանաւոր պաշտօնը ցոյց տալու համար: Փարիշանի աչքերը կանգնում են պատից քարչ ընկած բաղանինքի վրա:

— Այդ սրբան բաղանինքը ունես, Ասկար ամին, ասում է նրան կրկին մի քաղցր ժպիտ դրածով իր սիրուն դէմքի վրա:

— Այդպէս, ինչ և կարծում, այդ ամբողջ ամբողջ իմ ձեռքումն է, պատասխանում է Ասկար ամին պարծենալով: — Կամենում կը փակեմ, կամենում կը բաց անես:

— Թող տուր տեսնեմ, Ասկար ամին, ևս կարող եմ դիտնալ, թէ սր բաղանինքն որ դռան է պատկանում, ասում է փարիշանը:

— Չես կարող, պատասխանում է Ասկար ամին:

— Կարող եմ, ասում է փարիշանը.— Եկ դուռը դանք:

— Ինչով, հարցնում է Ասկար ամին:

— Ինչով որ դու կամենաս, պատասխանում է փարիշանը:

— Եթէ դու իմացար, ասում է Ասկար ամին, — Եթէ որ բաղանինքն որ դռան է պատկանում, ևս կը տամ թեղ տաքը հատ ոսկի. իսկ եթէ չիմացար, որ պիտի տաս ինձ մի զոյգ համբոյր:

— Հասա լաւ, համաձայնում է փարիշանը և սկսում է մատը մի առ մի դնել բաղանինքի վրա, ասելով.— Այն այդ մեծ դռան բաղանինքն է, այդ փոքր դռան բաղանինքն է, այդ միջին դռան բաղանինքն է, այդ զոյգ դռան բաղանինքն է, և միւսներն էլ այդ կարգով:

— Ես տարայ, ևս տարայ, բացականչում է Ասկար ամին ուրախութեանց վերվեր թռչելով: — Ոչ, մեկը չը կարողացար գիտնալ:

Գրեթէ կէս միլիոն քուէներ տրվեցան սօցիալական կանդիդատների համար գերմանական վերջին ընտրութիւնների ժամանակ և այդ իրողութիւնը նկարագրում է պրուսական քաղաքականութիւնը, որ հիմնված է բացառական իրաւունքների վրա: Այնուամենայնիւ այդ խիստ իրաւունքները մեծ զգուշութեամբ էին գործադրվում: Թէպէտ գերմանական սօցիալիստները մի կազմակերպված ուժեղ կուսակցութիւն են կազմում և բացարձակ են գործում, այնու ամենայնիւ 1878 թուականից յետոյ բացառական միջոցների ենթարկվել են Բերլինի և Պոզնանի մէջ ընդամենը 166 մարդ, իսկ Համբուրգի և այլ տեղերում 290 մարդ: Չը նայելով որ վարչական-սօցիալական այդ միջոցները չափազանց սահմանափակ թուով էին գործադրվում, այնու ամենայնիւ նրանք կառավարութեան սպասածի հակառակ հետեւանքներն ունեցան: Երբ գերմանական լայնատաքի մէջ պատարակվում էին միջոցներ սօցիալիստների դէմ օրէնքի գործադրութեան մասին, պրուսական ներքին գործերի մինիստր Պուտկամեր խոստովանվեցաւ, որ բացառական օրէնքները ծանր են ոչ թէ միայն հասարակութեան, այլ և նրանց գործադրող իշխանութեան համար: «Հաւատացե՛ք, ասում էր ներքին գործերի մինիստրը գերմանների 10-ին լայնատաքի մէջ, երբ նա պատասխանում էր սօցիալիստ Հապենկելներին, մենք զգում ենք այն մեծ պատասխանատուութիւնը, որ կապված է 1878 թուականի օրէնքի գործադրութեան հետ: Հաւատացե՛ք, մենք չափից դուրս վաշտանում ենք, զգալով, որ մարդկային թուլութիւնը արգելում է մեզ առանց սխալմանի զանազանել անմեղին մեղաւորից: Մենք բոլորովին չենք ցանկանում դժուարացնել և թունաւորել մեր աշխատող հայրենակիցների կեանքը: Ընդհակառակը միացեալ կառավարութիւնները թէ խօսքով և թէ գործով ապացուցին, որ նրանց յատուկ չեն այդպիսի ձգտումներ: Մենք ոչինչ այնքան չենք ցանկանում, որքան այն, որ մինչև 1884

— Ինչպէս չը կարողացայ, պատասխանում է փարիշանը չը կտարվելով.— Կապա դու իմ սխալները ցոյց տուր, տեսնեմ:

— Այս բոլորից ցոյց կը տամ, ասում է Ասկար ամին և սկսում է մի առ մի ցոյց տալ, թէ որ բաղանինքն որ դռան է պատկանում, մինչև հասնում է երկու բաղանինքի.— Կրանցից մէկը, ասում է, դէմքերի պահեստի բաղանինքն է, իսկ միւսը՝ նրա բալի դռան բաղանինքն է:

Փարիշանը մտքումը նշանակում է այդ երկու բաղանինքը, իսկ ծերունին շարունակում է մնացածները ցոյց տալ:

— Հիմա տեսնա, որ տարված ես, ասում է ծերունին դառնալով դէպի փարիշանը.— Հիմա տուր տարած գրագը:

— Ինչ տամ, ի հարկի դու կարող ես գիտնալ, իսկ ես չեմ կարող, ասում է փարիշանը, նրան աւելի գրգռելով: — Բո բաղանինքն են, քո ձեռքումն են մաշվել, ևս ձրտեղից պիտի գիտնանա:

— Կէ, լաւ է, անաստուած մի տանջիր ինձ, ասում է Ասկար ամին աղաչելով.— Լաւ տարել եմ, էլ ինչ խօսք ունես: Թէ ուզում ես, այն տան ոսկին էլ կը տամ, որ խոստացայ:

— Լաւ, տուր, ասում է փարիշանը, ոչ թէ ոսկին կը տանալու ցանկութիւնով, այլ որ մի առ իմ գտնէ նրան սենեակից հեռացնելու. որովհետեւ դեմքի, որ ոսկին կը իր սանդուխտանայում:)

Ծերունու բնորոշարարից մի այլ դուռ բացվում էր դէպի փոքրիկ սանդուխտանա. նա մըտնում է այնտեղ ոսկին կը բերելու համար: Փարիշանը այդ միջոցին, օգուտ քաղելով նրա բացականցութիւնից, վեր է առնում նշանակած բաղանինքը:

*) Սանդուխտանայ նշանակում է պահեստի տեղ, ուր առհասարակ պահում են մարմիններ, թանկագին իրեղէններ:

Թուականի սեպտեմբերի 30 կարողանանք հրաժարվել մեզ տուած իրաւունքներից: Կառավարութեան ցանկութիւնն է՝ խաղաղ և բարեկամաբար ապրել գերմանական աշխատող դասի հետ: Այն մութը կէտերը, որոնք կային մինիստրի մեկնութիւնների մէջ, աւելի որոշ բացատրեցին այն մարդիկ, որոնք մասնակցեցին 1878 թու օրէնքի մշակութեանը և հաստատմանը: Պատգամաւոր Լասկեր ուղղակի յայտնեց, թէ օրէնքի վաւերացումը մեծ սխալ էր նրա կուսակցութեան կողմից և թէ ինքը կաշխատի ապացուցանել այդ օրէնքի ոչնչացնելու անհրաժեշտութիւնը, երբ այդ հարցը կը քննվի պարլամենտի մէջ: Այդպիսով բացառական միջոցները սօցիալիզմի դէմ Գերմանիայի մէջ պաշտօնապէս ձանաչված է աննպատակաւ յարմար և այժմ ամենքը կրկնում են հին ձգտարութիւնը, թէ ստիպողական և արտաքին կարգի միջոցները անգոր են գաղափարների և ձգտումների դէմ, որոնց շարժառիթն է ժողովրդական կեանքի անբնական և վատ դրութիւնը: Պրուսական կառավարութիւնը այժմ նկատում է, որ նա դժուարացրեց և վատացրեց իր դրութիւնը արտաքին կարգի միջոցներով, որոնց ոյժ տուեց 1878 թուականի օրէնքը:

Աւելի էլ զգալի է անգլիական ստիպողական օրէնքների անաշուղտութիւնը Իրանիդիանի մէջ: Փանի որ իշխան Բիսմարկի բարերար գիտաւորութիւնները աշխատող դասի համար դեռ ևս միայն նախադիմներ են կազմում, Իրանիդիայի մէջ կալուածական նոր օրէնքը ժողովրդին գործնական մեծ շահեր է տալիս, որոնք պէտք է հանգստացնեն ազգաբնակչութեանը: Բայց անգլիական կառավարութիւնը կամեցաւ դիմել նոյնպէս և արտաքին ստիպողական միջոցների և տեղական ազգաբնակչութեան և անգլիական տարւրի դարևոր հին թշնամութեան շնորհիւ աւելի վատ բան պատահեց, քան թէ Պրուսիայում: Կալուածական դատարանները, որոնք հիմնված են ֆեոդալների և կալուածատերերի պայմանագրերը վերաբնակում և

ները և թագնում է իր գրպանում: Երբ յայտնվում է ծերունին, ոսկին կը բռնած ձեռքում, փարիշանը ասում է նրան.

— Չէ, Ասկար ամին, ես հոգի ունեմ Աստծուն տալու, դու տարել ես, ես չգալու թիւն:)

Այն քիչ համար պաշի ոսկին կը կը տամ, ինչ որ խոստացել եմ: Եւ մանկահասակ կիներ իր գեղեցիկ երեսը դէմ է անում ծերունու ցամաքած շրթունքին:

Ասկար ամին ուրախացած այդ անսպասելի քանկութեամբ, ամենին չէ նկատում իր սենեակում կատարված գողութիւնը: Փարիշանը ասանց երկար ժամանակ կորցնելու հետեւում է, խոստանալով չուտ-չուտ այցելել նրան...

Երկուստարդ արեղան, որ ուշադրութեամբ լըսում էր Սառայի պատմութիւնը, մի առանձին ուղեւորութեամբ քաղաքանշեց.

— Աքանչելի սէր, դարձեալ դու ես դեր խաղում կնոյ, քո բնորոշակ աւանդապաշի ձեռքով...:

— Այդա, աղաչես է սէրը՝ սաաց Սառան փաթեթիկելով նրա պարանոցին:

— Բոլորը համակցայ, ասաց արեղան.— այժմ կարող եմք գնալ:

Նրանք հանգրդին ներքնատան մէջ վառվող ճրպղը, և բալի դռները փակելով, հեռացան:

Խաւար, ուղի-մուրը փողոցներում դեռ ամբողջ յուզմունքը դարբանած էր: Ամբողջ բերդը գործում էր սոսկալի մոլեգնութեան մէջ: Տիկինը իր երկուստարդ ուղեկցի հետ խառնվեցան խողոված բազմութեան մէջ:

(Կը շարունակվի)

*) Չղալութիւն անել նշանակում է խաղի մէջ խաղախութիւն գործել:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

144 Արժուճող գալէթէա 144
ամենաճշտ պահեստ
մեքէլի և հայեկներէի

ԲԱԹՈՒՄԻ

Կ Օ Մ Ի Ս Ի Օ Ն Է Ր

ԱՐՇԱԿ ԾԱՏՈՒՐԵԱՆՑ

Ընդունում է ամեն տեսակ պատուէր-
ներ, յանձնարարութիւններ և ապա-
սարանք:

11—20

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ներկայ տարուայ հոկտեմբերի 1-ից բա-
նալով երեմիւնութ զբաղաւանանոց, նոյն-
պէս և ուսումնարանական, նկարչական և
կազմարարական պիտոյից իրեղէնների խա-
նութ, հրաւիրում եմ գրաւոր աշխատանք-
ների հեղինակներին, թարգմանիչներին, հը-
րատարակիչներին և լրագրական խմբագիր-
ներին (թէ հայ և թէ ռուս լեզուներով)
ուղարկել ինձ վաճառելու իրենց աշխատու-
թիւնները ԿՕՄԻՍԻՍՈՎ: Իմ հասցէն. Դ.
Յրиванъ, Нерсесу Симеонянцу, ма-
газинъ „Другъ Дѣтей.“ 3—10

ԱՌԵԻՏՐԱԿԱՆ ՏՈՒՆ

Պ. ԲԵԿԻԱՆՈՎԻ, Պ. ԿՕԿՍԵՎԻ և ԸՆԿ.
Մագառակայա փողոց, Ալեքսանդրիան
այգու զինաց Աբովյան եղբայրների տանը:
ԱՌԵՆԻՍ Է և ծախում է 5% տոմսակ-
ները 1 և 2 փոխառութեան ծանկացող-
ներին յետաձգում է վճարը 12 ամսով,
ընդունելով 25 բէզ: Տարած գումարը և
կուպոնները պատկանում են առնողին գնե-
լու օրից:

Փոխ է ՏԱԼԻՍ փողեր տոմսակների գրա-
ւականով:

ԱՊԱՀՈՎՈՒՄ Է երկու փոխառութիւն-
ների տոմսակները հանգչելուց 50 կօպէկով:
ԸՆԳՈՒՆՈՒՄ Է փողերը գնումներով և
ընթացող հաշուով:

3—3

ՌՈՒՍԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ
ԿՐԱԿԻ Գ Մ ապահովում է շինութիւններ,
ապրանքներ, պահեստներ, զործարաններ
իւղատնտեսական շինութիւններ և մը-
թերքներ: Գովաւոր համար զործարանտար
Պ. Պ. ԲԵԿԻԱՆԻ: Գրասենեակը գտնվում է
երևանակայա հրապարակի վրա քաղաքային
տան մէջ առաւօտեան 10—2 փամը և երե-
կոյեան 6—8 ամեն օր: ՓՈՒՑ-ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ-
ՆԵՐ. Բուխայրում է. Պ. ԲԵԿԻԱՆԻ, փո-
թի Ի. Գ. ՀԱՍԱՆ-ՉԱԼԱԼԵԱՆ, Ախալցխա
Պ. ՉԱԼԱԼԵԱՆ: Նոյն տեղը ապահովում
են ներքին 5% առաջին և երկրորդ փոխա-
ռութեան ՏՈՄԱԿԱՆԵՐ 55 կ. Ս. Պետեր-
բուրգի Ի. Վ. ԻԻԵԿԵՐ բանկային տան յան-
ձնարարութեամբ:

(Ը. Զ.)

ՐԵՍՏՈՐԱՆԸ

ԱՐԾՐՈՒՆՈՒ ԹԱՏՐՈՆԻՄՕՏ

Մի նոր տիրոջ ձեռքն անցնելով,
ստացել է այժմ մի բոլորովին այլ և ԳԵ-
ՂԵՑԻԿ ՏԵՄԲ, ունի ընտիր ձԱՇՆԵՐ և
ԸՆԹԻՐԻՆԵՐ, նոյնպէս և լաւ ԽՄԻՉԲ-
ՆԵՐ: Գնեք շատ էժան են

14—20

Въ Редакціи газеты

«МШАКЪ»

Продается

„ЭКОНОМИЧЕСКОЕ ПОЛОЖЕНІЕ
ТУРЕЦКИХЪ АРМАНЪ.“

Д. Григорія АРЦРУНИ.

Брошюра напечатана въ Москвѣ.

Цѣна 25 коп.

ԾԱԽՎՈՒՄ ԵՆ 25% ԷԺԱՆ

բան թէ ուրիշ տեղ. Թէ՛, կախա, ՇՕԿՈԼԱԿ,
բիսկիլներ, մուրաբաներ, բրինձ, ամաններ,
բաժակներ, բոկալներ, թէյամաններ, սու-
ղօկներ, ՄԱՏՈՒՑԱՐԱՆՆԵՐ, երես լուանալու
ամաններ, ԿՈՎՊԵՐՆԵՐ, ԶԳԵՍԱԿԱՆՆԵՐ,
զգալներ, դանակներ, ԳՐԻՉՆԵՐ, թուղթ,
ծրարներ, տետրակներ, մատիտներ, ՀՐԱ-
ՑԱՆՆԵՐ, ԲԵԿՈՎԵՐՆԵՐ, մէջքալապներ,
կէճօնկա, ԹԱՄԲԵՐ, սանձեր, ուժօներ, ՄԱՀ-
ՃԱԿԱՆՆԵՐ, երեսբիչներ, թաշկինակներ,
կանանց գուլաներ, մարգկրանց գուլաներ,
տուարեթի սապօն, հոտաւէտ ջրեր, շերբետ,
ցիտրան մագնիզիա, խինայի զինի, պօրտ-
վէյն, խերես, կօնիակ և 1,000 այլ առար-
կաներ: ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽԱՆՈՒԹԻ
ՄԷՋ: ՆՈՅՆ ՏԵՂԸ վաճառականնե-
րին ՄԵԾ քանակութեամբ ծախվում է
ԹԵՑ. պուզերով 40, 46, 52, 58, Բ.,
խակ ֆունտերով 1 Բ. 1 Բ. 10 Կ., 1 Բ. 20
Կ., 1 Բ. 40 Կ., 1 Բ. 60 Կ. և 1 Բ. 80
Կ., իսկ ամենաբարձր թէյը ֆունտը 2 Բ.
քաշը ԱՌԱՆՑ ԹՂԹԻ:

ՀՐԱՑԱՆՆԵՐ 20—60 Բ. և 204-ԲՈՐ
(chokl bore) George Dau-ի զործարա-
նից 120 Բ., ԲԵԿՈՎԵՐՆԵՐ 4—34 Բ., ԲՈՒԼ-
ԴՕԳ (bull dog) 11—20 Բ., կանանց թամ-
բեր 65 Բ., շէֆլիզի դանակներ 3 Բ. 50
Կ. զիւժիւնը, ալբոմներ կիսադնով, Ֆելտրա-
ներ և այլն: Ամենամեծ պահեստ հրացան-
ների և ԲԵԿՈՎԵՐՆԵՐ ԹԻՖԼԻՍԻ

70—100

Վ ա ճ ա ո վ ու մ են 15,000 ամաններ
առաջին տեսակի 15 Կ. հատը, 12,000
խրուստալի բաժակներ 25 Կ. հատը,
10,000 բօկալ և բաժակներ 10 Կ. հա-
տը, 10,000 մատուցարաններ և կող-
պէքներ 15 Կ. հատը, 10,000 ա ս ե ղ
8—40 Կ. հատը, 10,000 պնաններ
5 Կ., 5,000 շերտ պօրտ-վէյն և խ եր ե ս
1 Բ. հատը, 2,000 արշին 4 Լ օ ն կ ա
60 Կ.—2 Բ. արշինը, 2,000 զիւժիւն մա-
տի տ ն ե ր և զրպակթեր 8 Կ. զիւժիւնը,
2,000 Փ. հրեկական բրինձ 7, 8 և 10
Կ. ֆունտը, 1000 ֆունտ լէպէօշկա 50 Կ.
ֆունտը, 600 անգլիական Բ Է Վ Օ Լ Ի Բ
ն ե ր 4—34 Բ. հատը, 300 անգլիական
հրացաններ 20—100 Բ. հատը, գրապ,
տ ր ի կ օ, ա լ բ օ ֆ ն ե ր, ձմեռվայ պալատներ,
գ լ խ ա ր կ ն ե ր, վարտիկներ, հագուստ կ է ս
գ ն ո վ: Ծախվում է ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ
ԽԱՆՈՒԹԻ ՄԷՋ: Նոյն տեղը ծախվու
է ծովային ԽՈՏ պուզը 2 Բ. 50 Կ.
22—60

ՎԻԵՆԱՅԻ ՄԵԲԵԼ (աթոռներ և բազալթոռներ) ծախվում են մեծ

քանակութեամբ և մանր, միջին փողոցում կատարվող փողոցի անկիւնում ՄԻ-

ԳՍԵԼ ՏԵՐ-ՆԵԿՈՂՈՍԵԱՆԻ պահեստում:

Օտարաքաղաքացիք կարող են գիմել այս հասցեով. Тифлисъ, Михайлу
Н. Теръ-Никогосову.

118—150

Կերականցնող ՄԱԿ-ՄԱՍ-
ՏԵՐ, մազերը ամրացնող և նրանց
ԲԵՆԱԿԱՆ ԳՈՅԵՐ փերադար-
ձնող: Գինը 2 Բ. շերտ, ֆՈՍՏՍ-
ՅՈՎ ուղարկված 2 Բ. 49 կօպ.
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ խանութի մէջ:

Մի և նոյն տեղը ԽԻՆԱՅԻ
ԻԼԻՂ, մազերը ամրացնող հա-
մար, 1 Բ. ամանը. վրձին գլխա-
յաւի դէմ, ՏՈՒԱԼԻՏԻ ՍԱ-
ՊՈՆ և հոտաւէտ ջրեր և այլն:
56—100

ՇԻՐԱԿ՝ տեղագրութիւն պատկերացոյց, հաւաքեց Հ. Ղ. Ա. Լիշան

Մանրաման և հարազատ հետազոտութիւն Շիրակ գաւառի, գեղեցիկ քա-
տէզով և շքեղ պատկերներով դարձաւ: — Հ. Ալիշանի այս վերջին աշխա-
տարկութիւնը ամենապատուաւոր և առաջնակարգ տեղ պէտք է բռնէ ոչ մի-
այն նոյն հեղինակի մինչև այժմ յայտնաւոր քննարկ երկարութիւնների մէջ,
այլ և հայկական համայն գրականութեան ծանրակշիւ զարգերից մինը պի-
տի համարուի: Ամենայն հայ, որի համար թանգ է իր ազգի անցած գնացած
փառքերի նշխարների հետազոտութիւնն ու մշակութիւնը, ազատութեամբ պի-
տի ձեռք առնէ և իր գրասեղանի անհրաժեշտ սեպակաւորութիւններից առա-
ջինը պիտի դարձնէ սրան: Գինն է 10 Բ. ճանապարհի ծախքը 50 կօպ.:

ԳՐԻՉ ԵՒ ՍՈՒՐ՝ պ. Մինաս Զերադի վերջին գրութեան առաջին հատորն է, որի մէջ յօրինողը
չարունակում է այն բանակիւղ գրաբանը պաշտպանողների դէմ, որի սկիզբը
ծանօթ է մեզ իւր դատարարական անունով գրելից: Բայց լեզուագիտական
հակիրճ և ազգու. յօդուածներից, այս գրքուկի մէջ ընթերցողը կը գտնէ տեղե-
կութիւններ նաև ուրիշ մի քանի հետաքրքիր հարցերի վերաբերութեամբ: Գինն
է մէկ ռուբլի. ճանապարհի ծախքը 10 Կ.:

Վ ա ճ ա ո վ ու մ են

ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑՈՒՄ.

ՆՈՐ ԳՈՒՐՍ ԵԿԱԾ ԳՐԲԵՐ

Որոնք վաճառվում են ԶԱԲԱՐԻԱ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆՅԻ «ԿՈՎԱՍՍԵԱՆ ԳՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑՈՒՄ	
1 Բազալթոռներ՝ ճասն պատգամք. գինն է	25 Կ.
2 Աղայեանց՝ Անահիտ, հին գրքից.	50 "
3 Թզուկ, թարգ. ՏԵՐ-ՄԷՐԱՅԻԼԵԱՆԻ.	30 "
4 Աղբատ մանուկ կամ բարոյական վէպ.	20 "
5 Խաթարալա Սունդուկեանցի.	50 "
6 Չորս մանրավէպ ՏԵՐ-ԱԼԵԽԱՆԻ.	20 "
7 Հայերէն լոտօ երեսխաների համար.	50 "
8 ՏԵՐ-ԱԼԵԽԱՆԻ՝ Հայաստանի աշխարհագրութիւն..	60 "
9 Կոստանտնուպօլիսի Գրաբան Բայրի խնդրութեամբ.	25 "
10 Թագուրեան Բորձ լեզուագիտական հետազոտութեան.	50 "

Եւս ստացուել է Բոստոլի ՏԵՐ-ԱՐԱՐԱՄԵԱՆԻ 1882 թուի ՕՐԱՅՈՑՅՑ, գինն է 15
կօպ. գումարով առնողներին զիջումն կը լինի:

ԿՐԱԿԱՆ ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՀԱՇ-
ԻԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ՝ ԲՈՒԽԱԼ-
ՏԵՐԻԱՅ

Ամենանոր և զործնական ձեւի, բացարձակ
կանոններով և բացատրութեամբ, որ ամե-
նահեշտ կերպով կարող է սովորացնել հաշ-
աւապահութիւնը այն անձանց, որոնք ցան-
կանում են սովորել կամ ունենալ այդպիսի
հաշիւներ, շուտով կը մտնի մամուլի տակ:
Գիրքը կը բաղկանայ մօտ 400 երեսից. և
մաքուր տպագրութեամբ. զորա հետ միա-
պին կը լինի և մի փոքրիկ վիպասանութիւն
«Գող» վերնագրով և «Խմ երգերը» յաւել-
ուածով. ցանկացողները ԹԻՖԼԻՍԻ կարող
են գրուել «Կենտրոնական» և «Զաքարիայ
Գրիգորեանցի գրաւաճառանոցներում և Թա-
ղէտ ՏԵՐ-ՄԷՐԱՅԻԼԵԱՆԻ մօտ. Բազու Բա-
սիյակի մագաղկաւում, ինձ մօտ և «Մարդ
ընկ» գրաւաճառանում. գաւառական քաղաք-
ներում այն անձանց մօտ, որոնք բարեհաճել
են այդ մասին ստորագրութեան թերթ ըն-
դունել:

Երկուսի արժէքն է միասին 2 Բ. 50 Կ.
տպագրութիւնից յետոյ 3 Բ.: Բաժանորդնե-
րի անունները և ազգանունները կը տպա-
գրուեն գրքի վերջում:

Հրատարակիչ Աբէլ Գ. Ապրեսեանց

ՎԵՐԱԿՈՒՆԵՐ 4 Բ., ծրծողներ 1 Բ.
ծալվող աթոռներ 1 Բ. 50 Կ., ՓԱՅՏ-ԱԹՈՒ
4 Բ., ԲԱԶԱԿԱՆՈՒ-ՄԱՀԱԿԱՆ 10 Բուր և
աւելի, թէյի բաժակներ 25 և 30 Կ., մի
աման ջրոցներ 50 Կ., պատանի ԶԻՆՆԵՐԻ
համար 60 Կ. ֆունտը, անգլիական ՎԱՆՆԱ-
ՆԵՐ և այլն ծախվում են ԱՆԳԼԻԱ-
ԿԱՆ ԽԱՆՈՒԹԻ ՄԷՋ:
10,000 զոյգ գուլաններ 25 Կ.—ից զոյգը,
10,000 զոյգ կանանց ԳՈՒԼԱՆՆԵՐ 30 Կ.—
1 Բ., 7,000 մատուցարաններ 5 Կ.—5 Բ.,
1,000 ՄԱՀԱԿԱՆՆԵՐ 5 Բ.—35 Բ., 400
արշին բամբակ. 1 Բ.—1 Բ. 30 Կ., պա-
րուսին 40 Կ.—1 Բ., 300 հատ ԲԵԿՈՎԵՐ
4 Բ.—35 Բ., 700 ալբոմ ԿԻՍԱԿԱՆՈՎ, 10,000
ֆունտ թէյ, ԹԵՑԱՄԱՆՈՎ 1 Բ. 65 Կ.: եր
կաթէ գրիչներ իւրաքանչիւր ձեռքի հա-
մար: Ծախվում են ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ
ԽԱՆՈՒԹԻ ՄԷՋ: 58—100

Գուրս եկաւ մամուլի տակից Աղբակ
Մանդիկեանի հետեւեայ աշխատու-
թիւնը. «ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ՀԱՆԳԱՄԱՆՔՆԵՐԻ
ՀԱՄԱՐՈՒՄ ԲՈՒԽԱԼԱՆՈՒԹԻՒՆ»։ Ծխա-
կան դպրոցների 2օրրորդ տարուայ դաս-
ընթացը և միանգամայն Ա. Բ. և Գ.
տարիների համար հրահանգ: Վաճառ-
վում է բացառապէս «Կենտրոնական
գրախանութում»: Գինն է 75 կօպէկ: